

Transkripsjon av podkast fra Skeivt arkiv:

70-tallet: Frigjøring, fest og splittelse.

Trond Indahl var blant homo-aktivistene på 70-tallet, et turbulent og viktig tiår for skeives rettigheter. Han forteller om diskusjonene og etterhvert splittelsen i det norske skeive miljøet, i samtale med Skeivt arkivs Bjørn André Widvey.

Tid: 44 min

Trond Indahl:

Forbundets ledelse, og da først og fremst Kim Friele var ganske autoritær, og ville bestemme alt. Mens vi unge, noen av oss, hadde andre meninger.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Du hører på podcasten Skeiv historie fra Skeivt arkiv ved Universitetet i Bergen. Mitt navn er Bjørn André Widvey. Og i dag har jeg fått besøk av en gjest som heter Trond Indahl. Velkommen til deg. Du er nå pensjonert museumsconservator og kunsthistoriker, men i dag har jeg invitert deg her fordi du først og fremst også er aktivist, tidligere aktivist. Du er kanskje pensjonist på det området også?

Trond Indahl:

Ja, stort sett.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Men du har begynt å gå tilbake i dine egne fotspor og begynt å samle mer informasjon om homobevegelsen på nittensyttitallet, som jo du var en stor del av og som og var veldig viktig for deg.

Trond Indahl:

Ja, jeg har tatt vare på masse gamle papirer... tidsskrifter, møtereferater og personlige brev om denne perioden, skrevet en del dagboksnotater og sånt, noe jeg synes at dette er et interessant stoff.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

For de som opplevde syttitallet «på kroppen», bokstavelig talt og ikke bare som en historisk ting man ser tilbake på. Kan du kort oppsummere, hva handler det om når det gjaldt homobevegelsen?

Trond Indahl:

Det som jeg først og fremst tenker tilbake på, var jo at det var en tid med en sterk økning i medlemstallet og aktivitet i homobevegelsen. Jeg var jo da i Oslo. Jeg flyttet til Oslo og ble student i 1973, og oppsøkte etter hvert homomiljøet. Det var jo en tid med en kraftig økning i aktivitet. Kraftig

økning i medlemskap og en helt annen holdning til det å være homofil, tror jeg, enn det hadde vært i tiårene tidligere.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Men tenker du at det var et vannskille etter våren 1972 med avkriminaliseringen, fjerningen av paragraf 213. hadde det direkte mye å si?

Trond Indahl:

Ja, jeg vil jo tro det, i hvert fall rent symbolsk for mange, at denne straffe-paragrafen hadde skremt mange bort og vært en viktig faktor for at folk holdt seg skjulte. Det som karakteriserte perioden utover på syttitallet ble at det ble veldig mange flere åpne homofile, og det er klart det betydde veldig mye for aktiviteten.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Du nevnte at det var veldig mange unge som ble engasjerte. En annen ting som var litt typisk, som du hadde erfaring med, var at mange hadde tilknytning til venstresiden i politikken. Hvorfor var det sånn, tror du?

Trond Indahl:

Jeg vet ikke, men det var vel slik at homobevegelsen på denne tiden tok en politisk retning. Med politiske rettigheter i enda sterkere grad enn det hadde vært før. Og på denne tiden vokste jo det politiske engasjementet hos mange og særlig unge på venstresiden innenfor mange områder av samfunnslivet, ikke sant? Kvinnebevegelsen vokste jo også kraftig på den den tiden. Så ja.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Og denne her nye åpenheten, hvordan viste den seg i praksis?

Trond Indahl:

Den viste seg vel at vi som da etter hvert ble aktive, og jeg ble jo det på et ganske tidlig tidspunkt, jeg var vel sånn rundt 20... Vi ønsket å være synlige, og vi ønsket å informere utover i samfunnet om homofili. Så det er ganske sikkert at som tema ble homofili mye tydeligere på denne tida.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Du var jo også medlem i DNF-48 som hadde eksistert siden 1950 i Norge, og den hadde jo da i årene forut for denne perioden vi snakker om, vært mer preget av en type hemmelighold/diskresjon og så videre. Hvordan opplevde du at dere ble møtt av de kanskje litt eldre kreftene i bevegelsen da dere kom med ungdommelige pågangsmot og frisinn?

Trond Indahl:

Ja, jeg tror nok de eldre i Forbundet synes det var veldig flott at det kom masse nye unge medlemmer. Men samtidig så hadde vel kanskje en del av oss noen andre tanker om samfunnet en de eldre. Og så var vi jo veldig opptatt av at alle skulle med. Vi ville at homofile skulle være i aktivitet og gi informasjon og snakke om dette og så videre. Ikke bare overlate det til de ansatte i DNF 48, slik det hadde vært i veldig stor grad tidligere.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Så det sosiale miljøet ble jo og da veldig viktig.

Trond Indahl:

Ja, det ble det jo. Og da jeg begynte å oppsøke Forbundet, var det Venstres hus som var stedet. Jeg kan så godt huske første gang jeg var der. Oktober 1973, jeg var 20 år. Jeg ble spurt ved inngangen, det satt to damer der, og jeg ble spurt «er du medlem»? Og jeg sa nei, jeg var ikke det. Og hun sa «jo du må være medlem eller være invitert av et medlem» Men så ble hun øyeblikkelig korrigeret av den andre damen som satt der. «Nei, det der er opphevet, den regelen. Så du kan bare komme inn.»

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Kan du huske da hva du opplevde da du kom inn der aller første gang?

Trond Indahl:

Ja, jeg opplevde jo dans og musikk. Gutter som danset sammen og jenter som danset sammen. Og det hadde jeg jo ikke sett før.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Vi har og litt tidligere her på Skeivt arkiv snakket med Sylvi Sæter, og hun har og en liten morsom historie om da hun tok med sin mor på nettopp Venstres hus. La oss høre litt på det:

Sylvi Sæter, fra Livsminnesamlingen:

Jeg husker vi begynte å gå på Venstres hus på syttitallet, tidlig syttitallet. 1970 var det vel? Så hadde jeg jo også fortalt moren min at jeg hadde en jentekjæreste. Hun [moren] skulle komme på besøk. Og jeg hadde tenkt at hun kunne bli med på Venstres hus og se. Og det ville hun. Dette hadde jeg antagelig fortalt om på forhånd rundt et bord på Venstres hus. For i hvert fall så var det sånn at den dagen da jeg og kjæresten min og min mor kom, så hadde de forberedt at det kom en mor. Og det var, jeg tror... Jeg hadde aldri hørt om noen andre foreldre som hadde vært med. Jeg tror kanskje hun var den første moren som var. I hvert fall så var det sånn at da hun kom, så fikk hun et glass Martini han en av guttene. Og hun ble jo veldig overrasket og tok imot og takket. Og etter hvert så begynte gutta å engasjere henne til dans i tur og orden, og det gikk det veldig godt. Så det var stor stas altså. Hun synes det var helt glimrende.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Men så gikk det ikke veldig lang tid, fordi i 1974 fikk DNF-48 sitt helt eget sted, da de kjøpte Metropol i Akersgaten. Og det også ble et veldig viktig sted.

Trond Indahl:

Ja, og det var jo noe som Forbundet var veldig ivrig på å få til, fordi da kunne en jo drive et sted helt på egne premisser. Det var et helt trygt treffsted, har jeg sett er blitt omtalt som ved mange anledninger. Det var en stor seier da man klarte å få til å kjøpe Metropol og åpne det som et treffsted for homofile. Og det var jo også en seier at man fikk til kommunal garanti for det lånet som ble tatt opp for å kjøpe Metropol. Og det var jo en anerkjennelse fra Oslo kommune om at dette var et viktig tiltak.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Plutselig så hadde man jo et sted som ganske fort ble både kjent og kanskje og delvis beryktet. Man visste liksom hvor Metropol lå, enten man skulle inn der eller bare gikk forbi. Hvordan opplevde du det? Det å åpenlyst gå inn på Metropol, hvordan var det?

Trond Indahl:

Jo, altså litt ut i 1974, så var jeg vel begynt å bli mer åpen overfor studiekamerater og sånn, så jeg tror ikke at det var et sånt voldsomt steg for meg å gå inn døra i Akersgata, inn på Metropol. Men jeg har jo hørt om mange som fortalte at de vandret rundt og rundt i strøket en god stund, kanskje mange ganger før de våget seg inn der.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Så må vi legge til og at nettopp denne adressen i Akersgaten har fått en heder, som ble satt opp i fjor, en blå plakett som et historisk viktig sted i Oslo. Det står en kort tekst om hva som var der på 70-tallet. Men det var jo mye aktivitet som ble lagt til nettopp Metropol, av Forbundet. Hva skjedde der?

Trond Indahl:

Ja, der var det jo også diskotek og det var viktig, og så var det jo møter og det jeg husker er jo at jeg ble etter hvert ble kjent med en del folk, og vi begynte liksom å diskutere og snakke sammen om homofili og hva vi ønsket å kjempe for. Så Metropol ble jo også et viktig treffsted for skal vi si frigjøringsbevegelsen og den politiske virksomheten

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Men hva det et stridstema, om driftsformen? Om det bare skulle være diskotek eller også noe annet?

Trond Indahl:

Det var jo det. Fordi Forbundet hadde tatt opp et stort lån for å kjøpe dette stedet. Og Forbundets ledelse var jo opptatt av at dette skulle svare seg. Man måtte ha en viss inntekt. Det ble jo tidlig et stridsspørsmål om man skulle arrangere egne kvinner kvelder. For mange av de lesbiske ønsket egne kvinnekvelder, eller de synes de ville føle seg mye mer komfortable hvis de kunne møtes, bare kvinner, enkelte kvelder. Restaurant ledelsen at nei, da var man ikke sikker på å få nok inntekt. Så det tok en god stund før det gikk igjennom, at det ble egne kvinnekvelder på Metropol.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Og hvordan reagerte dere på det? Ble ønsket om egne kvinnekvelder ble bifalt?

Trond Indahl:

Jeg tror den kretsen som jeg etter hvert ble med i, sympatiserte med lesbene om at det måtte være egne kvinnekvelder. Og så ble det diskutert det kommersielle i driften av Metropol. Hvor kommersielt og skulle egentlig dette være?

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Men det var vel mange kvinner som opplevde at det var mennene som var de mest dominerende i Forbundet, og at de fikk bestemme mest?

Trond Indahl:

Ja, det var jo det. Og det var jo flest menn blant medlemmene, og det var menns situasjon som det ble fokusert på, hadde blitt fokusert på i lang tid i forbindelse med diskusjonen om straffeparagraf 213. Så mange kvinner mente at de ble i usynliggjort i arbeidet i Forbundet.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Men så ble det jo stiftet en Lesbisk bevegelse sommeren 1975. Og den fikk jo en del å si, og vi har jo også tidligere intervjuet en av pionerene der, nemlig Inge Aas, og vi kan jo høre litt om hvordan hun ble engasjert i dette arbeidet.

Inge Aas, Livsminnesamlingen:

Og så kom jeg med i de første bevisstjøringsgruppene. Og det var jo det nyfeministene hadde. Det var jo egentlig et amerikansk fenomen, som sies å være inspirert fra Gandhi, ikke sant? Altså lage små grupper hvor mennesker forteller om livet sitt. Og så ut fra det, se de strukturelle, politiske undertrykkelsesmekanismene. Det er jo det man senere nå bruker i støttegrupper og sånne ting. Men gjennom det fikk jeg da tilgang til disse første fellesmøtene til Nyfeministene som var nede i Aula-kjelleren. Og da møtte jeg de mest aktive, sannsynligvis da i hvert fall, som tiltrakk meg og var med å danne noe som het Kvinneaktivistene. Og det det var for meg en stor opplevelse å møte vettuge, dugende, tenkende, modige, gjerne damer. Og jeg tenkte ikke på det egentlig som skeiv. Fordi jeg hadde ikke en sånn identitet med meg om at jeg var hverken det ene eller andre. Men jeg merket at her møtte jeg noen folk som jeg virkelig kunne identifisere meg med, og det var jo Birgit Bjerck blant annet, og Liv Finstad og og noen andre. Men det var nok liksom de to som jeg huket meg fast til mest. Og særlig Liv. Så vi ble nok litt sånn innimellom et sånt radarpar. Og så var jeg med på mange av disse første aksjonene som nyfeministene hadde. Med å okkupere Dagblad-redaksjonens kontor, ikke sant? Og vi fikk en helside i Dagbladet på det som tidligere het porno siden. Hvor vi da satte en naken mann midt på siden. Det var ikke noe særlig kreativt, men det var det vi gjorde den gangen. Og det var veldig provoserende. Og vi okkuperte Aschehoug-direktørens kontor og krevde at han skal gi ut mange feministiske bøker fordi han hadde gitt ut «Den dresserte mann» og mange sånne aksjoner. Vi lagde fri-konserter og på Sankthanshaugen. Vi reagerte foran reklamene på kino og veldig mye som gikk på kvinnesyn og sånne ting.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Og Inge Aas snakker jo om tiden før Lesbisk bevegelse ble stiftet sommeren 1975. Men dette med den politiske aktivismen som hun beskriver her i dette korte klippet, hvor disse damene var enormt aktive og gjorde alle disse tingene... Var det tilfelle også for dere.

Trond Indahl:

Ja, det var nok mye diskusjoner om forskjellige deltakelse i forskjellige typer aktiviteter, altså. Demonstrasjonstog 8. mars ble jo tidlig aktuelt. At vi skulle solidarisere oss med lesbene ved å være med på det. Og 1. mai ble tidlig aktuelt, og etter hvert også 27. juni. Så det var en god del diskusjonen også. Blant oss gutta, oss unge menn er vel riktig å kalle det på denne tida.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Men du nevnte jo 27. juni som sammenfalt med datoen for Stonewallopprøret i New York i 1975. Så det var det vel første gang det gikk rett og slett et lite demonstrasjonstog i Oslo i fra piknik på Sankthanshaugen ned til Metropol. Dette var du med på, kanskje?

Trond Indahl:

Ja, da det det var jeg, så det var jo spennende, for det var første gang det ble arrangert noe slikt. Det hadde blitt arrangert en punktdemonstrasjon på Universitetsplassen året før, men i 75 var det første gang det ble demonstrasjonstog.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Det er kanskje Norges første pride-tog rett og slett vi snakker om her, i 75?

Trond Indahl:

Ja det må ha vært.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Kan du huske noe fra... Stemningen i toget? Du snakket om å være åpen og på en måte kunne leve som man var, men det var kanskje allikevel enda et skritt å gå i tog i Oslos gater?

Trond Indahl:

Ja, det var det jo. Så jeg tror nok at vi synes vi var veldig modige, vi som var med på dette. Men det hadde jo allerede vært paroler i 1. mai. Så fra 74 var vi blitt en god del som turte å gå bak homofile paroler.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Med har jo i Skeivt arkiv intervjuet mange andre om den tidlige perioden, og der har vi også noen historier om dette som sikkert dreier seg om seinere tog når det ble litt større i Oslo, hvor folk som sto og så på langs gatene kanskje kommer med ytringer som ikke bare var positive og sånne ting. Opplevde dere noe sånt på dette aller første?

Trond Indahl:

Jeg kan ikke huske det, det kan hende, men jeg har i tilfelle glemt. Det jeg husker var at vi ropte «Vi er mange flere, resten står blant dere.» Altså at det var åpenbart mange homofile som stod og så på.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Men en annen måte dere jobber for å nå frem, var jo gjennom det skrevne ord. «Fritt fram», kan du fortelle litt om det bladet?.

Trond Indahl:

Ja «Fritt fram» ble jo startet høsten 1974 av DNF-48 og ble et viktig blad for informasjonen utad. Og så hadde vi jo i Osloregionen «Umulius», som var et mer internt medlemsblad, men hvor det også etter hvert ble kraftige diskusjoner om forskjellige saker. Og jeg var redaktør der en kort periode.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

«Fritt fram» kom jo ut fra 1974, som du sa. Jeg tror siste utgaven var i 1982. Og det kom ut en til 4 ganger årlig og ble sendt alle medlemmene i DNF-48, som du nevnte. Og så må vi jo si at i Skeivt arkiv sine samlinger, så har vi jo komplette utgaver av «Fritt fram». Og Nasjonalbiblioteket har også digitalisert en hel rekke av disse bladene. Men når du snakket om dette «Umulius» som var internbladet for Osloregionen, altså diskusjonene, hva var det de gikk på? Hvor sto uenigheten?

Trond Indahl:

Det ble jo etter hvert en del politisk uenighet, også om hva som var de viktige sakene å trekke fram. Og vi var jo en del unge aktivister som etterhvert mente at Forbundets ledelse, og da først og fremst Kim Friele, var ganske autoritær og ville bestemme alt. Mens vi i unge, noen av oss, hadde andre meninger om hvordan og hva som var viktig. Og så det ble jo en god del diskusjoner.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Men var det og en strid eller strid rundt hvilke ting man skulle delta på. Altså det var jo Faglig 1. mai fronts tog eller hvem man skulle gå under?

Trond Indahl:

Ja det var det jo, fordi faglig 1. mai-front var jo startet av AKP (ml), og ble regnet som styrt av AKP (ml). Og det var jo da forslag om at DNF-48 som organisasjon skulle slutte seg til faglig 1. mai-front toget, og det ble det veldig mye diskusjon om.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Hva endte dere opp med?

Trond Indahl:

Jeg tror aldri det ble organisasjonsmessig til det. Men det var vel en sånn generell holdning at det var fint at folk engasjerte seg og stilte seg bak homofile paroler i 1. mai tog. Men at man ikke skulle slutte seg til at organisasjonen, man skulle slutte seg til det ene toget. For på denne tiden var det jo sterke splittelser generelt på 1. mai med forskjellige tog. Det var jo opp til 3 forskjellige demonstrasjonstog på 1. mai, ledet av de forskjellige e politiske grupperingene innenfor arbeiderbevegelsen.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Og så var det og strid om paroler.

Trond Indahl:

Ja, det var det. I 1975 lanserte Forbundets ledelse ny parole som het «homofili er en verdifull livsform», og det ble det mye diskusjon rundt. For det var en del av oss som var helt enig i at «ja, homofili absolutt verdifullt, men er det en livsform»? Det var noen av oss ganske uenig i, i hvert fall veldig tvilende til. Om homofili er en livsform. Vi mente vel at det var andre deler av livet som i stor grad også bestemte hva slags livsform en hadde.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Men hva ble resultat? Hva ble enden på den diskusjonen der?

Trond Indahl:

Enden på diskusjonen var jo at Forbundet beholdt den parolen i mange år, men det ble jo etter hvert splittelse innenfor Forbundet.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Du nevnte jo nettopp AKP (ml), og det må vi snakke litt mer om, for det skulle bety veldig mye for bevegelsen på syttitallet, dette AKP (ml), tilknytningen eller ikke tilknytningen. Og hvor mange rett og slett sto i det landskapet. Hvordan var din opplevelse av det?

Trond Indahl:

Jo altså, AKP (ml) var jo en viktig kraft på venstresiden på denne tiden, og mange av de unge som var engasjert i homo-bevegelsen var medlem av det partiet eller sympatiserte med det. Var ml-ere som vi kalte dem. Jeg var ikke blant dem, men jeg hadde jo mange kjente som var med der.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Og så må man bare si for de som hører på som ikke helt vet: AKP, Arbeidernes kommunistparti og (ml) står for marxist leninist.

Trond Indahl:

Ja, og det var jo en politisk kraft helt på ytterste venstrefløy i norsk politikk, og så det er klart for veldig mange av de radikale aktivistene i homo-bevegelsen, så betydde det mye hva partiet mente om homofili. Og det ble det jo strid.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Ja, fordi det kom ei såkalt «fråsegn om homofili», for det er jo klart at de hadde jo også tatt minoritetens språk, *nynorsk* som sitt hovedmål. Og da ble det altså ei fråsegn. Mye omtalt, mye omdiskutert, myteomspunnet nesten, denne *fråsegna*. Hva vet du?

Trond Indahl:

Ja, jeg hørte jo om dette, om det var i 1975 eller på den tida hvert fall, og det gikk rykter om hva som sto i den, og det som jeg har jo forstått var at dette skapte sterk splid innenfor partiet. Og blant de homofile som var med i partiet. Fordi det sto jo i denne fråsegna som altså var et politisk notat til diskusjon, et internt notat til diskusjon i partiet, så stod det jo blant annet at «AKP (ml) mener at homofili i hovedsak er et seksuelt avvik med røtter i samfunnsmessige og sosiale tilhøve». Og det er klart at da et parti på Venstre siden som vi hadde regnet med skulle være et støtteparti kalte oss avvikere, det var ikke bra.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Og fordi mange av medlemmene DNF-48 var jo medlemmer i for eksempel og AKP (ml), så det ble opplevd som ekstra urettferdig, men har og gjort det et intervju tidligere med Åse R.D. Andreassen som og var aktiv i AKP (ml). Hun hadde dette å si om den såkalte fråsegna.

Åse R.D. Andreassen fra Livsminnesamlingen:

AKP (ml) var jo en sentralistisk ... Det er partier, sentralistiske, enten det vil være ved det eller ikke. Men man lager utkast til politikk. Vi hadde forskjellige kanaler å diskutere i, og det var blant annet et internt blad som het Tjen Folket vi kunne skrive inn synspunkter vi hadde på forslag til politikk som kom fra sentralkomiteen. Blant homser og lesber i Forbundet var det etter hvert dannet en liten partigruppe. Eller... Det var ikke... Jo, AKP-gruppe. Vi ble gjort kjent med et forslag til en uttalelse om homoseksuelle. Og den uttalelsen var vi jo ganske uenige i, vi syns den var ganske forferdelig. Men vi ville prøve å påvirke den ved å delta i diskusjonen og debatten om den. Så vi skrev våre innlegg, hadde møter og utarbeidet innlegg sendte det inn. Og så var det altså en person, langt utenfor våre kretser, som fikk fatt i det utkastet som aldri er vedtatt. Men det utkastet kom, fikk fatt i det, og spredte det utkastet i kvinnemiljøer, og etter hvert da i homomiljøet. Det var noe jeg ikke visste om. Jeg var da på det tidspunktet i Bergen. Så kom jeg da til Oslo i jula, drar på Venstres hus. Deltar i vin loddtrekningen og vinner en flaske vin og skjønner ingenting for at man buer når jeg får en flaske vin. Og gode venner som sitter der synes ikke jeg skal sette meg ned ved bordet deres, og det var jeg helt for fortørna over. Jeg forsto ikke hva som skjedde. Så viser det seg altså at dette utkastet til en uttalelse om homoseksualitet, som da AKPs sentralkomite hadde funnet nødvendig å utarbeide, den var nå spredt blant ny-feministene og i Forbundet til Kim. Og jeg ble vendt ryggen.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Men hvorfor? Hvorfor ble spesielt du ...?

Åse R.D. Andreassen fra Livsminnesamlingen:

Fordi jeg og en annen ble ansett for å være de som hadde vært grunnlaget for at den ble skrevet. Vi ble tillagt at den var blitt skrevet. Og det var så kontrært som de i det hele tatt går an. Jeg og en til fikk den reaksjonen. Men det var nok meg det gikk mest utover. Fordi jeg var jente og kvinnemiljøet var rasende.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Hvordan utartet dette seg videre?

Åse R.D. Andreassen fra Livsminnesamlingen:

Det var slik at da jeg kom tilbake fra Bergen, så ble jeg nektet å betale kontingenten min til DNF i Oslo. Jeg hadde jo selvfølgelig betalt mens jeg var i Bergen, men så kommer jeg hjem og skulle betale der, og da ble jeg møtt av en litt... Hun likte nok, slik jeg tolket det, ikke situasjonen, men hun som var sekretær for Forbundet, altså ikke generalsekretær, for det var jo Kim Friele, men hun... Jeg sa jo hvorfor kan ikke jeg få betale deg for det? Nei, jeg har fått beskjed. Du får ikke bli medlem.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Ja, som vi hørte her fra dette lille klippet og så skjønner vi jo at det var et rett og slett helsikkens bråk rundt denne fråsegna. Hva ble enden på visa?

Trond Indahl:

Enden på visen ble jo at det ble en splittelse i Forbundet. Og det var ikke bare denne fråsegna som var årsak til det. Det var veldig mange som mente at aktive medlemmer ble pasifisert og fikk ikke komme fram med sine ting i Forbundet. Vvi da var en god del medlemmer som meldte oss ut. Våren 1976 var det.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Og etter hvert, så ble jo og de som enten var beviselig AKP (ml) medlemmer eller mistenkt for å være det, ekskludert fra DNF 48.

Trond Indahl:

Ja, det skjedde 2 år senere, hvor Forbundets ledelse tok et oppgjør ved å i realiteten sprengte Forbundet. Det skjedde høsten 1978.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Men denne splittelsen som oppsto, og du aktivt meldte deg ut av Forbundet. Ganske raskt oppsto det en ny organisasjon?

Trond Indahl:

Jada, Vi var en gjeng som noen måneder senere, litt utpå våren i nittensyttiseks startet arbeidsgrupper for homofil frigjøring, AHF. Og da ble vi veldig opptatt av at alle skulle være aktive. Vi kalte oss arbeidsgrupper fordi vi ønsket at medlemmene ikke bare skulle være passive og delta på diskotek, men skulle delta aktivt i frigjøringsarbeidet i forskjellige typer arbeidsgrupper.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Og hvilke arbeidsgrupper ble organisert?

Trond Indahl:

Det var masse forskjellig. Vi hadde en intern avis som het Homintern, og vi synes jo at det var et veldig morsomt navn... Og vi hadde bevisstgjørings grupper. Vi hadde foredrags gruppe, masse forskjellige arbeidsgrupper. Vi hadde en stands-gruppe, som hadde ganske hyppige informasjonsstand rundt i Oslo sentrum og også på Blindern, husker jeg veldig godt, hvor vi satt og informerte.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Ble dette oppfattet som en konkurrent til DNF 48. Eller hvordan ble det tatt imot?

Trond Indahl:

Ja, jeg tror nok det. Jeg tror nok at Forbundets ledelse oppfattet det slik, fordi også veldig mange av de aktive i Forbundet gikk over til am AHF.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Vi har og gjort et intervju med Bente Arnesen. Hun var aktiv i den såkalte bokgruppen i AHF. Vi skal høre litt om hvordan de jobbet.

Bente Arnesen, Livsminnesamlingen:

AHF hadde en stor betydning i livet mitt. Det var et møtested i Fredensborgveien, i kjelleren. Men det var et treffsted som var så å si... Nå ville vi kalt det et lavterskeltilbud, rett og slett. Og så ble jeg med og var med og startet en bokgruppe der. Vi hadde den første annonsen inne i Løvetann. For Løvetann hadde jo tilknytning til AHF. Vi hadde den første annonsen i nummer 4, 1982. Og da... Jeg skulle fortelle dette til en kollega, og det hørtes ut som det var forrige årtusen. Men da omtalte vi litt bøker, og så kunne du bestille bøker, og så sendte du [bestillingen] til AHF, og så gikk vi og hentet posten, og så gikk vi i bokskapet vårt, for vi hadde et eget bokskap. Vi hadde boksalg der også. Hvis vi hadde bøkene så... Ellers gikk vi gikk vi på Tronsmo som vi samarbeidet med, altså Tronsmo bokhandel. Og så fikk vi bøkene der og så pakket vi dem inn, gikk på postkontoret, sendte dem. Sånn holdt vi på i mange år. Og folk betalte. Jeg tror vi prøvde å sende i postoppkrav, men det ble så dyrt. Men så la vi en postgiro [i pakken], og folk betalte. Så det var fint. Jeg tror jeg har jeg har et par rørende takkebrev fra noen damer omkring i landet.... Ja, for det å få tak i litteratur.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Som vi skjønner, så var jo dette tiden før vips. Men postgiro viste seg å fungere. En ærlig gjeng... Men så var det jo annet lesestoff som og kom fra AHF. Det var nemlig Løvetann. Det må du fortelle om.

Trond Indahl:

Ja, jeg var med på å starte Løvetann. Første nummeret kom høsten 1977, og det ble jo et viktig tidsskrift i den homofile bevegelsen. Og navnet ble tatt etter Wergelands ord: «Den urt der gror om enn den tredes.» Løvetann eksisterte jo i ganske mange år og ble veldig viktig.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Var det en arena for å presentere og diskutere aktuelle kampsaker? Hva fremmet dere gjennom Løvetann og diskuterte?

Trond Indahl:

Ja, det var mye forskjellige saker det, men en hovedsak som ble diskutert på denne tiden, det var jo diskriminerings paragrafene. Og at homofile skulle komme innenfor straffelovens diskriminerings paragrafer. Det var en viktig kampsak som vi jobbet mye med, og som jo vi fikk gjennom i 82, tror jeg. Og så hadde vi mye internasjonale saker, altså homokampen på den tiden ble jo ganske internasjonal. Så det var det også mye stoff om. Og så var det generelt om homomiljø og politiske saker, og.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Ja, forhold til kirken?

Trond Indahl:

Forholdet til kirken var jo alltid aktuelt. Vi synes jo at kirken var ganske jævlig. Så kamp mot kirkens fordømmende holdninger var jo viktig. Jeg meldte meg ut av kirken i, ja årsskiftet 75, 76.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Og så var det jo og denne psykiatriens sykliggjøringen. Nå var man ikke kriminell lenger i 72, men fremdeles mentalt syk eller i hvert fall en diagnose.

Trond Indahl:

Ja, og det var jo også en kamp om å få fjernet den diagnosen, og det klarte vi å få til relativt raskt. Altså når jeg sier vi, så var jo absolutt DNF 48 på samme linje der.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Men ingenting varer evig og heller ikke AHF. Der også oppsto det litt motstand og uenighet og til slutt en splittelse der og.

Trond Indahl:

Ja, det som skjedde var jo at AKP (ml) fant ut at AHF skulle være en arena for partiets kamp. Og fikk mange av ml-erne i homobevegelsen meldte seg etter hvert inn i AHF, og de dannet noe som het antifascistisk gruppe og ville ha med AHF på masse sånne generelle saker som de jobbet med. Og det var jo slik de jobbet på den tiden. Kom inn og dominerte andre politiske bevegelser som Palestina komiteen og Chile komiteen og kvinnefronten. Ja, ikke sant? Altså den mange av de politiske bevegelsene på denne tiden var jo preget av intern politisk splittelse, og det virket jo ganske ødeleggende, fordi noen av oss var da imot at vi skulle engasjere oss med alle disse andre sakene. Og brukte masse tid på møter med diskusjon om dette og etter hvert, det var vel i våren 78, så fant en del av oss ut at dette ville vi ikke lenger og meldte oss ut av AHF.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Og hva ble din vei videre etter det? Altså var du fremdeles engasjert?

Trond Indahl:

Ja, jeg var jo det altså. Litt senere så var vi en gjeng som laget noe vi kalte Gruppe Lambda. Som var også en... Ja, det var ikke så mye eksternt arbeid, men det var en fin diskusjonsklubb og drev også med noe utad rettet. Men så skjedde det at jeg var ferdig med studiene mine våren 1989 og flyttet etter hvert fra Oslo for å få jobb. Da ble jeg ikke med på det arbeidet i Oslo lenger, men jeg var jo

senere vært aktiv i HBtrond i Trondheim på nittenåttitallet og HBB, homofil bevegelse i Bergen. Da jeg etter da jeg flyttet dit i 87, og det har vært også vært veldig spennende arbeid.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Og nå er sirkelen sluttet. Nå er du tilbake i Oslo som pensjonist og har begynt å liksom grave litt i denne fortiden. Hva tenker du du skal gjøre med dette? Blir det en bok eller blir det foredrag?

Trond Indahl:

Ja, jeg forsøker å få dette publisert på en eller annen måte. Og jeg er blitt med i *Regnbuetreff for eldre* i Oslo. Det er jo ålreit og treffe igjen mange av dem jeg kjempet sammen med, for veldig lang tid siden. Men jeg må jo si at det er veldig interessant hvordan tidene har endret seg. Fra Oslo på syttitallet. Forholdet til homofile er jo et helt annet nå enn den gangen det. Kampen er jo langt på vei vunnet det er jo veldig tilfredsstillende.

Bjørn André Widvey, Skeivt arkiv:

Takk til dagens gjest, Trond Indahl, pensjonert museumsconservator og kunsthistoriker og nå som ser tilbake på sine tidligere aktivistiske roller. Du har hørt på podcasten Skeiv historie fra Skeivt arkiv ved Universitetet i Bergen. Mitt navn er Bjørn andre Widvey og produsent er Jo Hjelle.